

CALEA MÂNTUIRII

Săptămânal editat de Centrul de Studii Teologice-Istorice și de Prognoză Pastoral-Misionară al Facultății de Teologie Ortodoxă Arad.
Redactor fondator (1935): Preot Ilarion V. Felea. Apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Timotei, Arhiepiscopul Aradului

Locul Foișorului de sus în istoria mântuirii neamului omenesc

Pogorârea Duhului Sfânt, în ziua Cincizecimii, peste Sfinții Apostoli în frunte cu Maica Domnului, în Foișorul de sus de pe Muntele Sion, a însemnat instituirea în lume a unui nou mod de viață, unul nemaiîntâlnit până atunci, și anume modul de viață creștin.

Probabil că ne-am întrebat prea puțin asupra a ceea ce a însemnat locul Foișorului de sus în istoria mântuirii neamului omenesc, unul dintre cele mai sfinte locuri ale creștinismului. Foișorul de sus este locul Cinei celei de Taină și al instituirii Sfintei Taine a Euharistiei, fără de care nu am putea concepe Biserica, care se organizează în jurul Sfântului Potir, adică al jertfei nesângeroase a Domnului Iisus Hristos, care face trimitere la Jertfa sângeroasă, unică și mântuitoare de pe Crucea Golgotei. Foișorul de sus este, însă și locul cuvântării de despărțire a Mântuitorului, în care le dă ultimele învățături Sfinților Apostoli, vorbindu-le acum deschis, direct și tot aici le făgăduiește în mai multe rânduri trimiterea Duhului Sfânt în lume, făgăduință împlinită la Rusalii.

Tot aici, după Învierea Sa din morți, în ziua cea dintâi a săptămânii, Mântuitorul va intra prin ușile încuiate la ucenicii Săi care se aflau închiși de frica iudeilor, spunându-le „Pace vouă!” și va institui alte două Taine ale Bisericii, Taina Pocăinței și Taina Preoției, deoarece suflând asupra lor le va spune: „Luați Duh Sfânt; Căroră veți ierta păcatele, le vor fi iertate și căroră le veți ține, vor fi ținute” (Ioan 20, 22-23).

Foișorul de sus este locul Pogorârii Duhului Sfânt asupra ucenicilor Domnului și al întemeierii Bisericii, pentru că din acel loc, plini fiind de Duhul Sfânt și de

putere, ca roadă a Duhului, Sfinții Apostoli au ieșit la propovăduire: „Și când a sosit ziua Cincizecimii, erau toți împreună în același loc. Și din cer, fără de veste, s-a făcut un vuiet, ca de suflare de vânt ce vine repede, și a umplut toată casa unde ședeau ei. Și li s-au arătat, împărțite, limbi ca de foc și au șezut pe fiecare dintre ei. Și s-au umplut toți de Duhul Sfânt și au început să vorbească în alte limbi, precum le dădea lor Duhul a grăi” (Faptele Apostolilor 2, 1-4). În urma prediciei Apostolului Petru, în acea zi s-au botezat ca la 3000 de suflete.

Iată cât de importantă pentru istoria mântuirii este o singură încăpere din Ierusalimul de altădată, dacă o privim doar din perspectiva instituirii a trei din Sfintele Taine ale Bisericii, fără de care nu am putea-o concepe sau din perspectiva locului Pogorârii Duhului Sfânt asupra Sfinților Apostoli și a întemeierii Bisericii. Dar în acel loc, odată cu actul de întemeiere al Bisericii, a mai avut loc o premieră, aceea a instituirii unui nou mod de viață, cel creștin, oglindit în viața sfinților lui Dumnezeu în cea mai înaltă măsură. Acolo, Apostolii Domnului au învățat să nu se mai teamă de nimic, acolo au început să conștientizeze că nu mai pot tăcea, ci trebuie să-L mărturisească pe Hristos Cel Înviat, acolo au primit darul glosolaliei, al vorbirii în limbi, ca instrument al propovăduirii și toate acestea ca daruri ale Duhului lui Dumnezeu, ca roade ale lucrării harului Domnului nostru Iisus Hristos în ei înșiși.

Foișorul de sus este locul simbolic al începerii misiunii creștine, kilometrul 0 al acesteia, de acolo începând să se răspândească cuvântul lui Dumnezeu în întreaga lume, până în prezent și noul mod de viață diferit de cel păgân de până atunci. Și acest nou mod de viață a fost întrupat de către sfinții pe care-i cinstim astăzi, în Duminica Tuturor Sfinților.

Din sumar

- ◆ Preasfințitul Dr. Emilian Crișanul omagiat de Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad
pagina 4, Protos. Nicolae M. Tang

- ◆ Știri
pagina 6

Urmarea lui Hristos

Duminica întâi după Rusalii (a Tuturor Sfinților)

„Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor, mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Iar de cel ce se va lepăda de Mine înaintea oamenilor și Eu Mă voi lepăda de el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri. Cel ce iubește pe tată ori pe mamă mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine; cel ce iubește pe fiu ori pe fiică mai mult decât pe Mine nu este vrednic de Mine. Și cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine. Atunci Petru, răspunzând, I-a zis: Iată noi am lăsat toate și Ți-am urmat Ție. Cu noi oare ce va fi? Iar Iisus le-a zis: Adevărat zic vouă că voi cei ce Mi-ați urmat Mie, la înnoirea lumii, când Fiul Omului va ședea pe tronul slavei Sale, veți ședea și voi pe douăsprezece tronuri, judecând cele douăsprezece seminții ale lui Israel. Și oricine a lăsat case sau frați, sau surori, sau tată, sau mamă, sau femeie, sau copii, sau țarine, pentru numele Meu, înmulțit va lua înapoi și va moșteni viața veșnică. Și mulți dintâi vor fi pe urmă, și cei de pe urmă vor fi întâi.” (Matei 10, 32-33; 37-38 și 19, 27-30)

Oricine va mărturisi pentru Mine înaintea oamenilor; mărturisi-voi și Eu pentru el înaintea Tatălui Meu, Care este în ceruri (v 32)

A mărturisi credința înseamnă a recunoaște în Dumnezeu pe creatorul universului și al oamenilor, a-L recunoaște pe Iisus Hristos drept Fiul lui Dumnezeu și Dumnezeu.

Această mărturisire înseamnă a mărturisi că suntem creați de Dumnezeu și trăim în rânduiala divină. Cuvântul Evangheliei din această zi ne cheamă să mărturisim dependența de Dumnezeu Tatăl și de Fiul Său, Iisus Hristos, Mântuitorul nostru care ne îndrumă spre împărăția Cerurilor, prin Duhul Sfânt. Mărturisim credința prin rostirea Simbolului credinței dar și prin purtarea noastră față de cei din familia noastră și a comunității în care trăim.

Iisus cere mărturisirea publică a credinței, nu doar în taina sufletului. Unii socotesc că este de ajuns o mărturisire de conștiință. Sfinții Apostoli au fost primi care l-au mărturisit pe Hristos chiar cu prețul vieții, apoi lungul șir al martirilor din primele trei secole ale creștinismului, care pentru mărturisirea credinței au suferit chinuri și moarte. Tertulian a spus: Sângele, martirilor a fost sămânța creștinilor”. Pilda lor de mărturisire i-a determinat și pe unii prigonitori să vină la creștinism. Sfinții sunt cei ce au urmat pe Hristos cu toată puterea lor, în toată viața lor. Sfințenia înseamnă, sălășluirea lui Hristos în cei ce se integrează în Biserică prin Botez și Împărtășanie, ca mădulare a lui Hristos. Prezența lui Hristos în cei ce îl urmează este o consecință a iubirii Sale de oamenii, dar și a împlinirii poruncilor de către aceștia.

Cununa Penticostarului este dobândirea sfințeniei. În imnografia acestei duminici, găsim cuvinte de la-

udă închinată cinstirii Sfinților care au umblat în căile Domnului și s-au nevoit pentru darurile ce le-au primit. Răsplata lor a fost mare, ei au devenit fiii Celui Preaînalt (Luca 6, 35) au fost ridicați de pe pământ la cer și alcătuiesc un cor duhovnicesc care îl laudă pe Dumnezeu. În fruntea acestui cor ceresc al sfinților se află Preacurata Stăpână de Dumnezeu Născătoare.

Sfințenia poate fi dobândita de toți oamenii. Mântuitorul Hristos spune pe Muntele Fericirilor: „Fiți, dar, voi desăvârșiți, precum Tatăl vostru Cel ceresc desăvârșit este!” (Matei 5, 48), iar Sfântul Apostol Petru spune: „Fiți Sfinți” (I Petru 1, 16). Cei cărora le-a fost adresat acest îndemn erau oameni obișnuiți, o mulțime adunată să asculte cuvântul Mântuitorului Hristos și El la toți le porunca să fie desăvârșiți, să fie sfinți. Adresând asemenea îndemnuri, Hristos dăruiește și puterea pentru împlinirea lor. Sfințenia este scopul vieții omului pe pământ, ea se întemeiază pe asemănarea cu sfințenia Tatălui ceresc, singur Sfânt și singur Desăvârșit (Mt. 5,48). A fi sfânt, nu presupune obligativitatea martiriului și înseamnă a fi liber de păcat, de orice tentație, a fi curat sufletește. A nu face rău nimănui ci a face binele pe care ești chemat să-l faci. Sfinții Părinți au văzut în starea de sfințenie a omului, asemănarea cu Dumnezeu. Aceasta se dobândește prin curățirea de patimi și prin improprierea virtuților culminând cu iubirea, adică străbaterea drumului spre desăvârșire. Toate acestea le poate împlini omul numai cu ajutorul harului dumnezeiesc. Sfințenia omului vine din sfințenia lui Dumnezeu. Sfântul este un imbold, un model de sfințenie pentru cei din jurul său. În sfinți se manifestă taina Fiului întrupat, prin ei Hristos arată oamenilor bunătatea și iubirea Sa și își continuă lucrarea în Biserică Sa. Sfinții

sunt asemenea lui Hristos, plini de iubire, de bunătate, de bucurie, stări pe care le împărtășesc celor din jurul lor și prin acestea transformă, înalță duhovnicește, schimbă în bine întreaga existență a omului.

Cel ce nu-și ia crucea și nu-Mi urmează Mie nu este vrednic de Mine (v 38).

Sfântul este omul ce petrece împreună cu îngerii dar manifestă sensibilitate pentru semenii săi, ca expresie a bunătății și curăției, pe care o are de la Dumnezeu și pe care o împărtășește, din iubire semenilor, rugându-se cu lacrimi pentru ei. Un om care caută doar lumina, lăsând la o parte propriile responsabilități față de familie și societate, nu va găsi niciodată sfințenia. Despre aceasta citim în Pateric unde se spune despre Sf. Antonie cel Mare că ajungând la o sfințenie unanim recunoscută, spre sfârșitul vieții L-a întrebat pe Dumnezeu: „Doamne, mai este vreunul pe lumea aceasta mai bun decât mine?” Înțelegem întrebarea ca izvorâtă din smerenie, dorind să știe dacă e vreunul mai bun ca să-l imite, să-i slujească de model, să încerce să devină și el pe măsura lui. Dumnezeu i-a trimis un înger care i-a spus: „Du-te în Alexandria și primul om pe care-l vei întâlni, să știi că este mai bun decât tine!” S-a dus. Și a întâlnit un curelar... Lucra obiecte din piele, cârpea încălțăminte, hamuri de cai și cam atât. N-a văzut nimic deosebit. Ba mai avea și o familie numeroasă. A crezut că s-a înșelat. L-a întrebat: „Ce faci tu în mod deosebit în fața Domnului?” Omul i-a spus: „Absolut nimic. Mă scol de dimineață, îmi fac rugăciunea și trec la lucru în atelier. La amiază îmi fac rugăciunea,

mănânc împreună cu familia și mulțumim toți lui Dumnezeu, după obicei. Seara nu mă culc înainte de a-mi face din nou rugăciunea. Mă port bine cu soția și am grijă de copii, să aibă cele trebuincioase hranei și îmbrăcăminte. Nu iau mai multe decât trebuie pentru lucru pe care îl fac altora și, după cum se cuvine, nu fac rău nimănui. Atât!”. Dacă la început sfântul crezuse că s-a înșelat în privința omului, de data aceasta și-a dat seama că dăduse tocmai peste cel pe care îl căuta. Curelarul, așa făcând, era drept în fața lui Dumnezeu, și era chiar mai drept decât dânsul, care făcea tot felul de nevoițe și posturi, acolo în pustie. Își zicea că din când în când se mai și mândrea, și îl chinuiau diferite gânduri și ispite care îl asaltează mai ușor pe omul singur. Din când în când se mai compara cu alții. Din când în când îi mai și judeca, iar bine nu le prea făcea, decât prin rugăciune, dar nu din sudoarea frunții și oboseala mâinilor. Acest curelar nu judeca pe nimeni, își ducea viața cinstit și drept, fără să facă în aparență nimic extraordinar. Era doar un om cumsecade. Un foarte obișnuit om cumsecade...

Sfințenia înseamnă prezența lui Dumnezeu în om. Ea presupune credința în Dumnezeu, ca izvor al curăției, bunătății și sfințeniei și îndreptarea voinței spre a gândi și împlini cele bune și curate. În experiența sfințeniei, firea umană se umple de prezența lui Dumnezeu. Sfinții recunosc pe Dumnezeu din prezența Lui și mai ales din lucrarea Lui, din liniștea și pacea sufletului, din puterea Lui de schimbare și desăvârșire. Amin!

Pr. Ioan LAZĂR

Un Tovarăș Nevăzut

Înainte minții oamenilor se deschid două căi: una lată, plină de ademeniri și de aceea mulți sunt cei ce merg pe dânsa; iar alta îngustă și puțini se află care să meargă pe ea. Calea largă e calea pierzării. Pe ea aleargă de zor două feluri de drumeți: Lucifer, cu toată ceata lui de îngeri, aruncați pe pământ și toată „lumea” pe care o înșeală el. Și-i înșeală așa că-i înțepă cu acul plăcut al păcatului, care le amortăște sufletul o vreme, sau chiar toată vremea vieții pământești. Aceștia pentru Dumnezeu sunt morți, deși lor li se pare că trăiesc, dar sunt numai trupuri. Toți aceștia, câtă vreme trăiesc, dar sunt morți, neștiind de Dumnezeu, sunt cu îngerii cei răi împreună călători la iad pe calea pierzării. Așa au călătorit toți nepoții lui Adam, mii de ani de-a rândul.

Dar Dumnezeu preamiloștivil, din iubirea de oameni, a făcut totul din partea Sa, ca să-i întoarcă pe oameni din povămirea pierzării într-o cale nouă, în calea mântuirii. De aceea Fiul, a doua Față a lui Dumnezeu, S-a făcut Om desăvârșit - afară de păcat - și ne-a arătat Cărarea. Prin urmare, calea mântuirii e chiar cărarea pe care a mers Dumnezeu însuși ca om adevărat, făcându-ni-Se pildă întru toate și dându-ne îndrăzneală. Pe cărarea mântuirii încă merg două feluri de călători, căci de-atunci... un Tovarăș nevăzut și bun merge cu noi, cu fiecare, în toate zilele, cu fiecare rând de oameni, până la sfârșitul veacului: Dumnezeu însuși și cu sfinții Săi, întovărășind nevăzut pe oameni...

(Ieromonah Arsenie Boca, *Cărarea Împărăției*, Editua Sfintei Episcopii Ortodoxe Române a Aradului, 2003, p. 14)

Preasfințitul Dr. Emilian Crișanul omagiat de Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad

În ambientul academic și spiritual al Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad, în prezența Înaltpreasfințitului Dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului, a Doamnei Profesor Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu”, a Domnului Profesor Dr. Ioan Radu, Președintele Senatului, a Prorectorilor, a Decanului Facultății de Teologie și a invitaților, în ziua de 9 iunie a.c., s-a desfășurat ceremonia de acordare a Medaliei Universității „Aurel Vlaicu” și a Diplomei de Excelență, Preasfințitului Dr. Habilit. Emilian Crișanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Aradului, în semn de apreciere pentru contribuția adusă la dezvoltarea culturii teologice-istorice în învățământul universitar românesc.

Acest eveniment se înscrie în cadrul general al conlucrării dintre Biserică și Universitate și în mod special în identificarea și recunoașterea unor personalități cu contribuții în aria cercetării și a culturii teologice actuale. Totodată, un asemenea eveniment creionează itinerarul academic al celui omagiat, itinerar desfășurat în trepte, urmând consecvent verticala cunoașterii, științei și a mărturiei Teologiei în Universitate.

ÎPS Dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului în cuvântul său, a apreciat importanța evenimentului pentru Biserică și pentru prestigiul Teologiei în Universitate, precum și contribuția academică a celui omagiat. Rectorul Universității „Aurel Vlaicu”, Prof. Univ. Dr. Ramona Lile a exprimat motivațiile academice care prilejuiesc acest eveniment și care se inserează în conlucrarea dintre Teologie și celelalte domenii de cercetare din Universitate. De asemenea, Domnul Pro-

fesor Univ. Dr. Ioan Radu, Președintele Senatului, a exprimat câteva aprecieri cu privire la personalitatea Preasfințitului Părinte Episcop Emilian și la unele proiecte de cercetare viitoare. Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja, Decanul Facultății de Teologie, a creionat etapele formative și de cercetare ale Preasfinției Sale, precum și contribuția adusă la dezvoltarea culturii teologice-istorice în teologia românească.

A urmat ceremonia decernării Plachetei „Aurel Vlaicu” și a Diplomei de Excelență din partea Senatului Universității „Aurel Vlaicu”, de către Prof. Univ. Dr. Ioan Radu, Președintele Senatului, în acordurile melodice ale imnului academic *Gaudeamus igitur* și *La mulți ani!*

Preasfințitul Părinte Episcop Emilian a rostit un cuvânt de mulțumire reiterând necesitatea unei bune conlucrări la nivel academic între Biserică și Universitate și exprimând o largă deschidere pentru dezvoltarea Teologiei arădene – o instituție cu o tradiție teologică îndelungată – în ceea ce privește cercetarea și formarea studenților teologi.

Cuvântul decanului – Pr. Prof. Univ. Dr. Cristinel Ioja

Episcop dr. Emilian Crișanul – Excelență și recunoaștere în dimensiunea academică a teologiei

În ambientul academic și spiritual al Facultății de Teologie Ortodoxă din Arad, în prezența ÎPS Dr. Timotei Sevcicu, Arhiepiscopul Aradului, a Doamnei Profesor Dr. Ramona Lile, Rectorul Universității „Aurel Vlaicu”, a Domnului Profesor Dr. Ioan Radu, Președintele Senatului, a Prorectorilor, a Decanului Facultății de Teologie și a numeroși invitați, astăzi, 9 iunie, începând cu orele 11, s-a desfășurat ceremonia de acordare a Plachetei Universității „Aurel Vlaicu” și a Diplomei de Excelență, Preasfințitului Dr. Habilit. Emilian Crișanul, Episcop-Vicar al Arhiepiscopiei Aradului, în semn de apreciere pentru contribuția adusă la dezvoltarea culturii teologice-istorice în învățământul universitar românesc.

Acest eveniment se înscrie în cadrul general al conlucrării dintre Biserică și Universitate și în mod special în identificarea și recunoașterea unor personalități cu contribuții în aria cercetării și a culturii teologice actuale. Totodată, un asemenea eveniment creionează itinerarul academic al celui omagiat, itinerar desfășurat în trepte, urmând consecvent verticala cunoașterii,

științei și a mărturiei teologiei în Universitate. Descoperind vocația monahală în mănăstirea Neamț, vechi centru monahal și cultural al Moldovei și hirotonit într-un arhieru – după ce a parcurs treptele monahale – de către Preafericitul Părinte Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Episcopul Emilian a împletit ani la rând, cu abnegație și dăruire, lucrarea pastorală cu cea academică, catedrala cu catedra, concretul vieții Bisericii cu concretețea cercetării și culturii teologice.

Devenirea teologică a Preasfințitului Părinte Emilian s-a desfășurat în țară, sub atenta îndrumare a Academicianului Emilian Popescu, în cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, unde în anul 2009 își susține teza de doctorat cu titlul *Aduceți-vă aminte de înaintașii voștri – Arhiepiscopia Iașilor între anii 1900-1948*, (568 p. cu anexe), și în străinătate la Community of the Resurrection, Mirfield, cursurile de teologie din cadrul Colegiului Teologic Resurrection, Marea Britanie, precum și la Consiliul Mondial al Bisericilor (Geneva) și la Academia Ortodoxă din Vilemov, Cehia. Fără a renunța la legătura academică cu Facultatea de Teologie „Dumitru Stăniloae” din Iași, unde se titularizează, activează în alte două centre teologice universitare, Craiova, unde desfășoară în ultimii ani o semnificativă activitate academică și Arad, unde susține examenul de habilitare în domeniul Teologie, specializarea Istoria Bisericii Ortodoxe Române, o recunoaștere la nivel național a direcțiilor de cercetare științifică dezvoltate în ultimii ani.

Cele zece lucrări în limba română și franceză și cele câteva zeci de studii științifice, publicate în țară și străinătate, rod al cercetării și participării la diverse simpozioane și colocvii academice, conturează deja liniile de cercetare ale Preasfinției Sale, descoperind contururile culturale și științifice ale unei opere în plină afirmare. Fără a fi finalizată, contribuția teologic-istorică a celui pe care astăzi îl omagiem se înscrie în descoperirea și afirmarea tezaurului cultural și de viață al Bisericii Ortodoxe Române, adâncind unitar, printr-o metodă fenomenologică și totodată critică, istoria și teologia, monahismul și viața comunităților Bisericii în contexte istorice date. Reflecția istorică a Preasfinției Sale se circumscrie, în general, zonelor în care a activat în calitate de cadru universitar, de la zona istorică a Moldovei, la zona istorică a Olteniei și, mai nou, la zona Banatului în care, Arhiepiscopia Aradului, deține un fond de documente istorice impresionant, menit să constituie pentru orice cercetător ferestre spre viitor – așa cum programatic se exprima în finalul tezei de habilitare în Teologie.

Dar constanta contribuțiilor sale teologice-istorice

pe care o asumă și pentru viitor, rămâne monahismul românesc, vatră de cultură și spiritualitate românească și un capitol decisiv al Istoriei Bisericii Ortodoxe Române, pe care îl exprimă în studii și cercetări, în convorbiri și evaluări științifice. De obicei, gândirea unui istoric rămâne în categoriile diacronice ale studiului, însă, în scrisul și perspectivele de cercetare ale Preasfinției Sale, întâlnim și o dimensiune sincronică care interrelaționează reflecția istorică cu misiunea actuală a Bisericii. Atunci când exprimă intenția unei analize istorice a diasporei ortodoxe române, implică nu doar elementele istorice, constitutive, ale unei asemenea realități ecleziale și mutații sociale, ci și premisele unei diagnoze a istoriei actuale cu privire la acest fenomen, cu implicații pastorale și misionare complexe în context global și european.

Placheta Universității „Aurel Vlaicu” și Diploma de Excelență acordate astăzi, reprezintă o recunoaștere a acestor elemente științifice, constitutive, operei istoricului și teologului omagiat și implicit premisa unui parcurs academic, teologic-istoric, în ambientul dialogic și luminos al Universității. Gestul Universității este onorant pentru cel omagiat, iar Universitatea prin acest gest se onorează, implicit, pe sine. Teologia, deși rod al contemplației și experienței cu Dumnezeu, rămâne în Universitate, în orizontul dialogului cu celelalte științe, forma creată prin care, în istorie, se transmit cele necreate și veșnice, iar Preasfințitul Episcop Emilian se arată a fi unul dintre exponenții de seamă ai Teologiei actuale în Universitate!

Protos. Nicolae M. TANG

STIRI

Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, își aniversează ziua de naștere

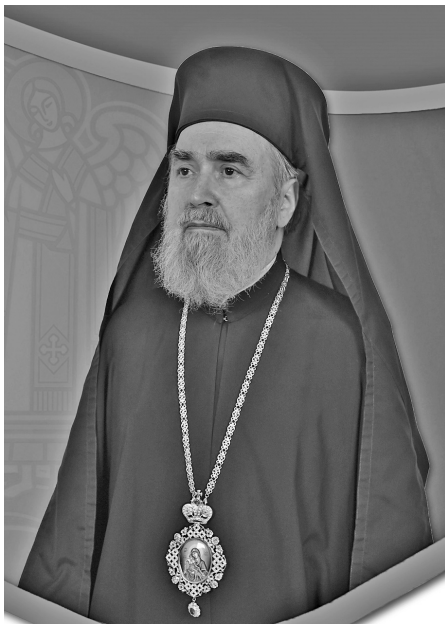
Joi, 4 iunie 2020, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului, și-a sărbătorit ziua de naștere.

Cu acest prilej, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul, Episcop vicar al Arhiepiscopiei Aradului, ostenitorii Centrului Eparhial, oficialitățile locale, reprezentanții celor două universități și a instituțiilor teologice arădene, preoții și credincioșii Arhiepiscopiei Aradului, i-au transmis Chiriarhului mesaje de felicitare, Ani Mulți, cu sănătate deplină de la Dumnezeu și frumoase realizări în slujirea Bisericii lui Hristos pe mai departe.

***

Ierarhul s-a născut în 4 iunie 1936 la Timișoara, primind la botez numele de Traian. A studiat la Liceul Diaconovici Loga din Timișoara, la Institutul Teologic Universitar din București (1953-1957).

*A devenit doctor în teologie în anul 1972; a absolvit studii de specializare la Facultatea de Teologie Protestantă din Neuchâtel (1967), la Institutul Ecu-
menic de la Bossey (1967-1968) și la Facultatea de*

Teologie din Fribourg (1971-1972).

În perioada 1960-1961 a activat ca profesor la Seminarul Teologic din Caransebeș; a fost secretar eparhial la Arad (1961-1962) și Timișoara (1962-1968); Între 1968-1975 a fost vicar administrativ al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului. În 1968 a fost hirotonit preot, iar în 1969 tuns în monahism la Mănăstirea Hodoș-Bodrog, cu numele Timotei. A fost hirotesit arhimandrit în 1970.

În data de 15 decembrie 1975 a fost ales Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei și Caransebeșului, cu titlul Lugojanul, iar în data de 7 februarie 1976 a fost hirotonit

arhieru.

A fost ales Episcop al Aradului în 30 septembrie 1984 (înscăunat la 2 decembrie 1984). În anul 2009, în data de 28 noiembrie, a fost ridicat în demnitatea de Arhiepiscop.

Întru Mulți și Binecuvântați Ani, Înaltpreasfinția Voastră!

Hramul Catedralei Arhiepiscopale din Arad

De praznicul Sfintei Treimi care este și hramul Catedralei Arhiepiscopale din Arad, Chiriarhul arădean, Înaltpreasfințitul Părinte Timotei, a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie în pridvorul catedralei, înconjurat fiind de un ales sobor de preoți și diaconi.

Chiriarhul arădean, în cuvântul de învățătură, a vorbit despre „Teologia icoanei Sfintei Treimi” (în baza citirilor scripturistice ale praznicului: Efes. 5; Matei 18), în lumina hramului catedralei ce poartă pe frontispiciu icoana Sfintei Treimi după modelul pictorului Rubliov (Sfântul Andrei Iconograful), cu mențiunea existenței și unui model tradițional. În acest cadru, Ierarhul a arătat însemnătatea icoanei în general, cu aceea de a cuprinde, după putința omenească, măreția divină, însă cu darul inspirației și urmând canoanele iconografice, transpun pe credincios în atmosfera de evlavie creștinească. De icoana de referință se atașează și pioasă istorie cu tâlcuirea ce redă planurile ei de desfășurare tâlcuite de cei competenți, lăsând și credincioșilor a înțelege rosturile înalte ale tainei – cel istoric, biblic, cel dogmatic, de învățătură și simbolic de înălțare a credinciosului spre frumusețile nepieri-

toare. Astfel, în ziua de hram credincioșii catedralei, odată mai mult, au prilejul de a contempla icoana Sfintei Treimi spre apropierea de adevărul dumnezeiesc, a subliniat Înaltpreasfinția Sa.

La sfânta slujbă de hram a participat un număr mare de credincioși arădeni veniți din tot orașul.

Liturghie Arhierescă la Schitul Tămând

A doua zi după Pogorârea Sfântului Duh cu prilejul praznicului Sfintei Treimi, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a săvârșit Sfânta Liturghie, alături de un sobor de preoți și diaconi, în pridvorul bisericii Schitului Tămând.

La momentul rânduit, Preasfințitul a rostit cuvântul de învățătură cu titlul „Sfânta Treime – model de iubire, ascultare și dăruire” care poate fi citit prin intermediul site-ului publicației online Glasul Cetății.

Duminica Rusaliilor la Catedrala Arhiepiscopală din Arad

Duminică, 7 iunie 2020, de Praznicul Rusaliilor, numeroși credincioși arădeni au participat la Sfânta Liturghie oficiată de un sobor de preoți și diaconi în fața Catedralei Arhiepiscopale „Sfânta Treime” din Arad în prezența Înaltpreasfințitului Părinte Timotei, Arhiepiscopul Aradului.

La momentul rânduit, Chiriarhul arădean a rostit cuvântul de învățătură cu titlul „Împărțirea Sfântului Duh” (pe baza citirilor scripturistice ale praznicului: Fp. Ap. 2; Ioan 7 și 8), în continuarea celui din duminica premergătoare, pentru a sublinia aceea că praznicul Pogorârii Sfântului Duh peste ucenicii Domnului cheamă creștinii la unitate, subliniind pe aceea a neamului omenesc și legătura Bisericii de pe pământ cu cea din ceruri. Praznicul însuși face trimitere la ziua întemeierii Bisericii. Totodată, Chiriarhul a amintit învățătura Sfinților Părinți despre familie ca o „mică biserică” în care trebuie să se respecte aceleași legături dintre părinți și copii, la treapta părinților și fiilor duhovnicești. În acest cadru, Înaltpreasfinția Sa face referire la mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, intitulat: Familia creștină – icoană a iubirii lui Dumnezeu în lume, căruia i s-a dat apoi citirea integrală.

După săvârșirea Sfintei Liturghii, s-a oficiat o slujbă specială, numită Vecernia Rusaliilor, în cadrul căreia

au fost rosite șapte rugăciuni și au fost binecuvântate frunzele de nuc sau de tei care amintesc simbolic de limbile ca de foc prin care s-a arătat harul Duhului Sfânt lucrător în ucenicii lui Hristos, trimiși de El să binevestească Evanghelia Sa în limbi diferite, adică la popoare diferite, până la marginile pământului, începând de la Ierusalim.

Frunzele de tei sau de nuc se aduc în Duminica Rusaliilor la biserică pentru că au forma unor limbi și prin aceasta se binevestește bucuria răspândirii Evangheliei lui Hristos în toată lumea prin propovăduirea Tainei mântuirii oamenilor în iubirea lui Hristos și a Preasfintei Treimi.

Credincioșii veniți să se roage la Sfânta Liturghie din ziua Rusaliilor au respectat condițiile impuse de autorități în starea de alertă în care ne aflăm, instituită pentru a împiedica răspândirea noului coronavirus.

Praznicul Rusaliilor la Mănăstirea Feredeou

În Duminica a VIII-a după Sfintele Paști, Pogorârea Sfântului Duh sau Cincizeimea sau Rusaliile, Preasfințitul Părinte Emilian Crișanul a săvârșit Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie, alături de un sobor de preoți și diaconi, la altarul de vară al Mănăstirii Feredeou.

La momentul rânduit, Preasfințitul a rostit cuvântul de învățătură cu titlul „Sfântul Duh – Dătătorul de viață într-o lume adeseori îndreptată spre moarte” care poate fi citit prin intermediul site-ului publicației online Glasul Cetății.

(Știrile au fost preluate din cadrul site-urilor arhiepiscopiaaradului.ro și glasulcetatiei.ro)

Despre necesitatea unei școli psihoterapeutice ortodoxe

Cunoașterea de sine este dată omului de la creația sa, prin natura sa de chip al treimii divine. Așa cum Fiul, Logosul, Rațiunea divină, se adâncește în cunoașterea iubitoare a Tatălui, Mîntea cea nenăscută și nepurceasă, tot astfel și rațiunii umane i se dă să se adâncească în această cunoaștere reflexivă de sine, o cunoaștere însuflețită de logica amintirii și a sentimentelor. Așa cum cunoașterea Fiului vibrează în persoana Duhului, în suflul dătător de viață și creator pe care Duhul Sfânt îl revarsă asupra întregii lumi, tot astfel reflexivitatea cunoașterii de sine a omului se revarsă în fenomenul alterității, al posibilității dialogului internalizat cu celălalt, cu aproapele, cu omul de lângă tine.

Pe baza acestei naturi reflexive și inter subiective a omului, după chipul triadei dialogice divine, se poate formula o teorie duhovnicească răsăriteană asupra naturii psihismului uman. Teoriile psihologice contemporane se fac tributare în mare măsură unei viziuni deficitare și raționalizate asupra sufletului omenesc. Începutul secolului XX a fost marcat de viziunea psihologică din scrierile lui Freud și a școlii sale, o viziune care aduce în psihologie o abordare similară viziunii evoluționiste, darwiniste, din sfera biologiei. Caracteristica cea mai frapantă, pentru un spirit creștin răsăritean, este externalizarea până la dispariție a nevoilor spirituale ale omului și internalizarea extremă a nevoilor instinctuale, cu bază biologică. Genialitatea teoretică a lui Freud l-a ajutat să formuleze o teorie coerentă dar profund deviantă, deși uneori fascinantă, despre adâncimile psihismului uman, prin aceea teorie a Sinelui pulsional, inaccesibil sau greu accesibil eu-lui conștient. Teoria lui nu aducea ceva fundamental nou în planul cunoașterii, dar a câștigat teren și adepți prin coerența formulării și sintezei. De la filozofia antică socratică până la psihologia empirică a creștinismului, mai ales în spațiul răsăritean, s-a dezbătut pe larg ideea aceasta a adâncurilor necunoscute ale inimii omului, devenit „sinele” psihologic.

Diferența frapantă și deviantă, între abordarea spiritualității creștine asupra sinelui și cea freudiană, este legată de conținutul, topica instanțelor și mecanismele interne care guvernează acest sine. Spiritualitatea, valorile, responsabilitatea sunt cele care dau valoare, autenticitate și noblețe divină omului și sunt fundamentul moralei, al educației, al unei viziuni optimiste asupra posibilităților de dezvoltare a spiritului uman. Pentru gândirea teologică răsăriteană este de la sine înțeles că omul are nevoie să se manifeste în spațiul dialogului responsabil cu divinitatea, cu aproapele și cu sine însuși. Această realitate vibrantă a nevoilor spirituale ale sufletului uman nici nu este pusă în discuție, ele sunt dominante în înțelegerea filocalic-patristică asupra psihismului. Într-o viziune freudiană clasică aceste trăsături sunt externalizate în spațiul supraeului moral, un fel de frâu modelator, dar modelator la modul opresiv, care tensionează pulsunile inconștiente fundamentale instinctuale. O astfel de externalizare a responsabilității morale, a valorilor, este de

neconceput pentru o morală și un sistem pedagogic inspirate de viziunea optimismului creștin răsăritean. Pentru o înțelegere creștină, nevoia apropielului, pâinea apropielului, poate fi o nevoie mai acută decât propria mea foame, pentru că nevoile și valorile spirituale sunt mai de adâncime decât nivelul pulsional al instinctelor biologice. De aceea neglijarea sau necultivarea responsabilității pentru aproapele, a valorilor spirituale, a dorinței naturale a omului de a se hrăni cu frumosul artistic sau ideatic este la fel de mutilant și traumatizant pentru spiritul uman ca și lipsa afectivității materne.

Puși în fața unei viziuni atât de diferite dar atât de puternice în științele socio-umane, precum viziunea freudiană, sau altele care i-au urmat, teologia ortodoxă se regroupează în spațiul așa numitei psihoterapii ortodoxe, pentru a recupera spații culturale pierdute și extrem de importante. Psihanaliza și psihoterapia au cunoscut în secolul XX o evoluție fulminantă, și acest spațiu, ce se înrudește astăzi cu științele socio-umane dar și cu medicina psihiatrică, este deosebit de prețios pentru actualitatea responsabilității teologic-creștine. De aceea și în Rusia, și în Grecia, și de curând și la noi, se încearcă formarea unei școli psihoterapeutice ortodoxe, bazată pe o psihologie transfigurată de lumina cunoașterii patristic-filocalice asupra psihicului uman.

Această strădanie se concretizează în spațiul pregătirii interdisciplinare prin posibilitatea ca teologiei să urmeze o formare psihologică, sau invers, dar și prin varianta formărilor în diferitele școli psihoterapeutice atestate și la noi în țară. Legislația actuală permite absolvenților de teologie să urmeze o astfel de formare la o asociație profesională psihoterapeutică atestată la noi. Cele mai potrivite sunt pentru un teolog formările în logoterapie, existențialism, dar și în psihoterapia integrativă, datorită faptului că în aceste direcții psihoterapeutice se acordă o libertate mare de alegere a metodelor folosite, libertatea de a filtra prin prisma individualității și unicității personale, teoriile și metodele atât de variate din spațiul psihoterapiei.

Idealul ar fi structurarea unei școli psihoterapeutice ortodoxe românești recunoscută la nivelul asociațiilor de psihologi și psihoterapeuți, cu drept de formare și supervizare, care să poată oferi formare profesională și drept de liberă practică, și care să poată oferi o hrană spirituală, terapeutică autentică. O astfel de direcție terapeutică ar însoți, în plan laic, efortul terapeutic duhovnicesc al actului spovedaniei, fără a-l înlocui, fără a-i reduce din absoluta necesitate soteriologică. O dezvoltare teoretică a psihoterapiei ortodoxe românești ar putea aduce un spor și în pregătirea teoretică a viitorilor preoți, prin introducerea studiului ei în facultățile de teologie, ca disciplină situată la confluența rodnică între teologie și științele socio-umane.

Dr. Adina TODEA

COMITETUL DE REDACȚIE

Președinte de onoare: ÎPS. Dr. TIMOTEI SEVICIU, Arhiepiscop al Aradului

Redactori coordonatori: Pr. IOAN TULCAN, Pr. CRISTINEL IOJA

Secretari de redacție: Pr. ADRIAN MURG, Pr. CAIUS CUȚARU,
SORIN GHEORGHE SĂPLĂCAN

Administrație: Pr. FILIP ALBU, Pr. LUCIAN FARCAȘIU

Articolele și corespondența se trimit pe adresa redacției:

Str. Academia Teologică, nr. 9, Arad

Tel/Fax: 0257-285.855, calea.mantuirii@yahoo.com

Tipărit la Poudique srl Arad.

ISSN: 1582-1951; Preț: 1 leu

Costul unui abonament este de 50 lei anual.